

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

Власникам цінних паперів, керівництву
АТ «ДАК «Автомобільні дороги України»
та Національній комісії з цінних паперів та
фондового ринку України

Звіт щодо аудиту річної консолідованої фінансової звітності

Думка із застереженням

Ми провели аудит річної консолідованої фінансової звітності Акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України» (надалі – Компанія), що складається із консолідованого звіту про фінансовий стан на 31.12.2018 року, консолідованого звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), консолідованого звіту про зміни у власному капіталі, консолідованого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився на зазначену дату, і приміток до фінансової звітності, включаючи стислий огляд суттєвих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питань, описаних в розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, у всіх суттєвих аспектах, фінансовий стан Компанії на 31 грудня 2018 року, її фінансові результати та грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (надалі – МСФЗ).

Основа для думки із застереженням

1. Як зазначено в п. 4.2.1 Приміток, права постійного користування земельними ділянками, що включені Компанією до складу нематеріальних активів, відображені в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності на підставі інформації про нормативну грошову оцінку. Управлінський персонал Компанії відмічає, що оцінка балансової вартості прав користування земельними ділянками може відрізнятись від оцінки, здійсненої для цілей відображення у фінансовій звітності, підготовленої у відповідності до МСФЗ. Станом на 31.12.2018 року вартість прав

постійного користування земельними ділянками, відображена в консолідованому Балансі, складає 3 176 858 тис. грн. або 49% загальної вартості активів Компанії. Зважаючи на відсутність активного ринку для даної групи активів та проведення експертних оцінок, ми не можемо підтвердити відповідність нормативних грошових оцінок земельних ділянок їх справедливій вартості та розрахувати вартісний вплив такої невідповідності на балансову вартість необоротних активів та додаткового капіталу станом на звітну дату.

2. Згідно із п. 6.3 Приміток, при проведенні процедури консолідації вартість активів дочірніх підприємств, які перебувають на тимчасово окупованій території та окремих філій, що знаходяться у зоні проведення ООС, відображені Компанією у відповідності до даних бухгалтерського обліку материнського підприємства – у складі інших довгострокових фінансових інвестицій. Ми наголошуємо на невизначеності, пов'язаної з відсутністю актуальної інформації про стан та вартість активів даних підприємств, а також остаточних сум зобов'язань, що будуть погашатись Компанією як правонаступником. Відповідно, ми не мали змоги отримати достатні і належні аудиторські докази для підтвердження вартості активів таких дочірніх підприємств станом на 31.12.2018 р., що відображена у консолідованій фінансовій звітності за балансовою вартістю у розмірі 99 065 тис. грн.
3. Як це обумовлено обліковою політикою Компанії, інвестиційна нерухомість відображена у консолідованій фінансовій звітності Компанії за моделлю собівартості. Станом на 31.12.2018 р. балансова вартість всіх об'єктів інвестиційної нерухомості складає 61 007 тис. грн. В п. 4.2.2 Приміток міститься інформація про балансову вартість інвестиційної нерухомості у розрізі підприємств групи. Водночас, у Примітках не розкрита інформація про справедливу вартість інвестиційної нерухомості або її опис із поясненням, чому справедливу вартість не можна достовірно визначити відповідно до вимог МСФЗ 40 «Інвестиційна нерухомість».
4. Окремими дочірніми підприємствами не були визнані зобов'язання за результатами розгляду цивільних судових справ, за якими наприкінці 2018 р. – початку 2019 р. є рішення на користь фізичних осіб про стягнення заборгованості з врахуванням компенсаційних виплат. Ми не мали змоги визначити остаточний вплив цієї помилки на збільшення балансової вартості поточних зобов'язань (забезпечень) станом на 31.12.2018 року, а також пов'язаний з ними вплив на суму інших операційних витрат дочірніх підприємств за 2018 рік у разі їх визнання.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Компанії та її дочірніх підприємств згідно з етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності

Припущення про безперервність господарської діяльності Компанії та її дочірніх підприємств як основи для бухгалтерського обліку розглядається нами у відповідності до МСА 570 «Безперервність діяльності» як таке, що Компанія продовжуватиме свою діяльність у близькому майбутньому, проте існує суттєва невизначеність щодо можливості продовження ведення господарської діяльності її окремими дочірніми підприємствами.

Внаслідок затримки у фінансуванні виконаних робіт у дочірніх підприємств відсутні грошові кошти для здійснення своєчасних розрахунків з кредиторами, в тому числі з бюджетом за податками і зборами. Неможливість своєчасного розрахунку з кредиторами призвела до нарахування й сплати значних штрафних (фінансових) санкцій за судовими рішеннями та рішеннями контролюючих органів. Сума забезпечень на виплати штрафних санкцій за порушення податкового законодавства та за рішеннями судових органів, станом на 31.12.2018 р. складає 463 268 тис. грн., або 6% валюти балансу (п. 4.4 Приміток). Витрати на оплату штрафних санкцій, пені, неустойки, визнані Компанією за результатами 2018 року, становлять 220 990 тис. грн.

Інформація про причини збільшення суми витрат та зобов'язань (забезпечень) Компанії, пов'язаних зі штрафними санкціями, описані управлінським персоналом в п. 6.3 Приміток (пп. 3 «Податкові ризики»).

Звертаємо також увагу, що внаслідок проведення кредиторами активної претензійно-позовної роботи, суттєва частина майна Компанії та її дочірніх підприємств перебуває у заставі та/або адміністративному арешті (п. 6.3. Приміток).

За нашою оцінкою, сума штрафних санкцій за несвоєчасну реєстрацію податкових накладних (як визнаних при отриманні податкових повідомлень-рішень, так і врахованих при перегляді суми забезпечень) продовжуватиме суттєво зростати протягом наступних звітних періодів, що є однією з основних

загроз функціонування окремих дочірніх підприємств на безперервній основі.

Ми повідомили провідний управлінський персонал про ідентифіковані під час проведення аудиту негативні фінансові та операційні ознаки, що в сукупності засвідчують важкий фінансовий стан, а також наявність ознак неплатоспроможності у окремих дочірніх підприємств. Окрім згаданих вище, ми відмічаємо наявність таких ознак: негативні ключові фінансові коефіцієнти (фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність, оборотність, тощо), втрата дочірніми підприємствами основного ринку, висока зношеність основних виробничих фондів, надмірне використання короткострокових позик, значні операційні збитки та значне зменшення вартості активів, що використовуються для генерування грошових потоків.

Таким чином, Компанія як суб'єкт господарювання не має фінансування для тривалого існування, дії та рішення замовника безпосередньо впливають на роботи, які виконуються дочірніми підприємствами. Зазначені події та умови відповідно до МСА 570 «Безперервність діяльності» можуть поставити під значний сумнів здатність Компанії як єдиної економічної одиниці продовжувати свою діяльність з дорожньо-експлуатаційного утримання, поточного та капітального ремонту доріг у подальшому на безперервній основі.

Нашу думку щодо цього питання не було модифіковано.

Ключові питання аудиту

Ключові питання – це питання, які на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядалися в контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та враховувались при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань.

Додатково до питань, описаних в розділах «Основа для думки із застереженням» та «Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності», ми визначили, що описані нижче питання є ключовими питаннями аудиту, які слід відобразити в нашому звіті.

Коригування підприємствами групи, здійснені на дату переходу на МСФЗ

Ми визначили, що до ключового питання аудиту відноситься інформація про здійснені дочірніми підприємствами Компанії коригування фінансової звітності на дату переходу на застосування МСФЗ 01.01.2018 р. Проведені коригування обумовлені як першим застосуванням дочірніми підприємствами МСФЗ, так і виправленням помилок. Вплив здійснених дочірніми

підприємствами коригувань на статті консолідованої фінансової звітності розкритий Компанією у Примітках.

При проведенні аудиту консолідованої фінансової звітності Компанії ми виконали необхідні аудиторські процедури для підтвердження необхідності здійснених дочірніми підприємствами коригувань та здійснили відповідні аналітичні процедури. Ми оцінили отримані докази та дійшли висновку, що проведені Компанією коригування належним чином відображені у консолідованої фінансової звітності та розкриті у Примітках.

Судові процеси

Компанія та її дочірні підприємства є сторонами у значній кількості судових та арбітражних процесів як позивачі та відповідачі. За даними судовими процесами на момент проведення аудиту існувала невизначеність стосовно остаточних результатів та рішень судових органів або дій регуляторних органів.

Під час проведення аудиторських процедур ми приділили особливу увагу правильності класифікації та повноті відображення у консолідованій фінансовій звітності забезпечень, зобов'язань, умовних зобов'язань та умовних активів за судовими спорами, а також розкриття інформації про суми умовних зобов'язань та умовних активів у примітках. Ми проаналізували можливість та ймовірність вибуття ресурсів, необхідних для виконання таких зобов'язань та дійшли висновку, що інформація про судові процеси та пов'язані з ними зобов'язання, забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи повністю відображена в примітках до консолідованої фінансової звітності.

Інша інформація

Суттєві облікові судження та пов'язані з ними оцінки

Відповідно до облікової політики Компанії права постійного користування земельними ділянками обліковуються у складі нематеріальних активів та оцінюються за справедливою вартістю. Як вже було нами зазначено у параграфі «Основа для думки з застереженням», фактично відображення в бухгалтерському обліку та окремих балансах дочірніх підприємств прав постійного користування земельними ділянками протягом звітного періоду здійснювалось за нормативною грошовою оцінкою, що стало однією з підстав для модифікації нашої думки щодо консолідованої фінансової звітності. Інформація про такі нематеріальні активи вказана в п. 4.2.1 Приміток. Необхідно відмітити, що чинним МСБО 38 «Нематеріальні активи» у недостатній мірі врегульовано питання класифікації, первісного визнання та

подальшої оцінки такого ідентифікованого нематеріального активу, як право постійного користування земельними ділянками. Внаслідок цього в Україні склалась неоднозначна практика відображення у фінансовій звітності таких активів, а саме – відображення у складі різних статей необоротних активів або повна відсутність у складі будь-яких статей активів, вибір методу оцінки (за справедливою вартістю або за собівартістю) чи застосування різних підходів до одного методу оцінки. Суб'єкти господарювання державного сектору економіки, керуючись регуляторними актами та позицією Міністерства фінансів України як головного методолога сфері бухгалтерського обліку, як правило, відображають такий актив у складі нематеріальних активів та обліковують за справедливою вартістю. Хочемо зауважити, що для правильної класифікації прав користування необхідно враховувати джерело виникнення активу та вимоги інших, відповідних міжнародних стандартів обліку. Зокрема, при отриманні безкоштовно від держави права постійного користування земельними ділянками згідно з МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу» суб'єкт господарювання може обрати первісне визнання за справедливою вартістю для такого нематеріального активу (пар. 44 МСБО 38).

Таким чином, у параграфі «Основа для думки з застереженням» ми вказали на можливі невідповідності нормативної грошової оцінки прав користування земельними ділянками їх оцінці як нематеріальних активів за справедливою вартістю. При цьому, ми не ставимо під сумнів обрану управлінським персоналом Компанії облікову політику щодо оцінки таких активів при їх первісному визнанні за справедливою вартістю.

Ми також звертаємо увагу на те, що обліковою політикою Компанії не деталізовані окремі положення щодо значущих суджень і оцінок управлінського персоналу дочірніх підприємств та Компанії в цілому. Відсутність деталізації та конкретних інструкцій із застосування окремих положень облікової політики може призвести в майбутньому до неоднозначних трактовок цих положень управлінським персоналом дочірніх підприємств, і, як наслідок, до суттєвих викривлень у консолідованій фінансовій звітності.

Звіт про управління (Звіт керівництва)

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація складається з інформації, яка міститься в Звіті про управління (Звіті керівництва), але не є фінансовою звітністю та нашим звітом аудитора щодо неї.

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу

інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією та при цьому розглянути, чи існує суттєва

невідповідність між іншою інформацією і фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення. Якщо на основі проведеної нами роботи

ми доходимо висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт. Ми не виявили таких фактів, які потрібно було б включити до звіту.

Відповідальність управлінського персоналу за фінансову звітність

Управлінський персонал Компанії несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовне, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати компанію чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Компанії.

Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що консолідована фінансова звітність в цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, якщо воно існує. Викривлення можуть бути результатом

шахрайства або помилки; вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість компанії продовжувати безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Втім майбутні події або умови можуть примусити компанію припинити свою діяльність на безперервній основі;
- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує консолідована

фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований час і обсяг проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їм про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначили ті, що мали найбільше значення під час аудиту консолідованої фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в своєму звіті аудитора крім випадків, якщо законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або якщо за край виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є Дорошенко Тетяна Сергіївна, сертифікат аудитора серія «А» №007274 від 30 липня 2015 року.

Партнер із завдання

Дорошенко Т.С.

Від імені аудиторської фірми:

**Директор ТОВ «Аудиторська фірма
«Промислова Аудиторська Спілка»**

Голубець С.М.

Адреса Аудитора: Україна, 04073, м. Київ, проспект Московський (С. Бандери), буд.23, тел. (044) 501-03-13.

Складено 26 квітня 2019 року